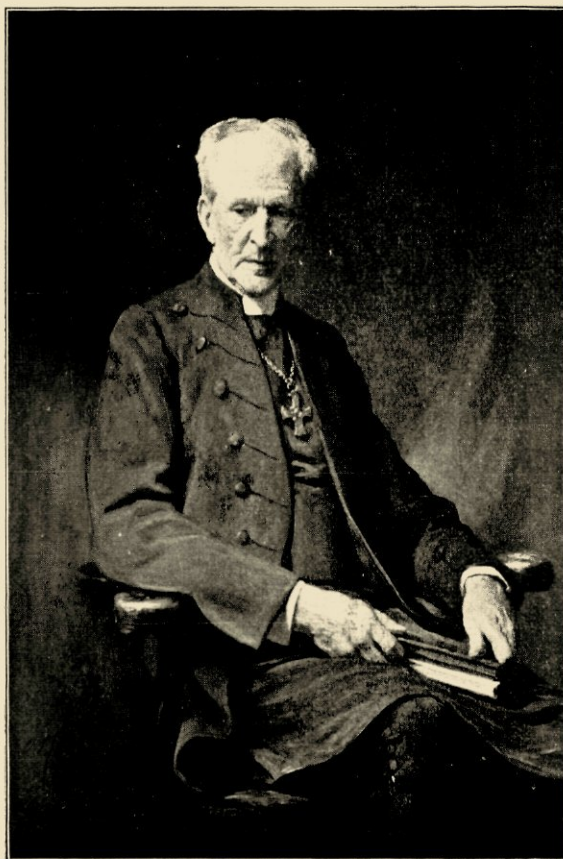

de teerder gradaties, de harmonische overgangen, de saamvloeiend-pikturale éénheid en als een reactie daartegen is de werkwijze van Whistler te beschouwen, van wiens portretkunst als voornaamste karakteristieken mogen gelden: de groote subtiliteit van toon, het verfijnd-harmonieuze van het kleurenschema, de gevoelig-artistische smaak, een tot het excentrische opgevoerde eenvoud van arrangement. Men kan zich moeilijk een groter tegenstelling denken dan Millais, vooral in zijn zuiver pre-Rafaëlitischen tijd, en Whistler. Zoo objektief als Millais is, zoo subjeektief is Whistler. Whistler's menschen hebben niet het echte, levenskrachtige van Millais, zijn portretten zijn meer kleur-schikkingen van sensitief-dekoratieve aard, meer het aesthetisch zinnenleven rakend dan het menschelijk-karakteristieke van den zitter naar voren brengend. Dit laatste moge hem in het beroemde portret zijner moeder gelukt zijn, het portret zijner moeder is in dit opzicht een uitzondering; meestal is hij teveel met zichzelf, zijn arrangement, zijn aesthetische combinaties, zijn „symphonieën” in kleuren bezig om zich serieus te verdiepen in het karakter van den zitter. Over het algemeen zijn de portretten van dezen kunstenaar, als afbeeldingen van het menschelijk eigenaardige,

leeg, weinig-zeggend, maskers zonder expressie.

Al deze invloeden: Holbein, van Dyck, de school van Reynolds, Millais, Whistler, zij doen zich nog gelden in de hedendaagsche portretkunst, maar daarnaast vertoonen zich buitenlandsche invloeden: van de Italianen en Velasquez, van Hals en Rembrandt, van moderne Fransche schilders.

Het is ook hier een zoeken naar nieuwe effecten van licht en schaduw, nieuwe methoden van behandeling, nieuwe harmonieën van kleur. En zoo maar zelden het hoogste bereikt wordt, er vertoont zich, vooral in de portretkunst, toch een opgewekt en krachtig leven. De meer gereserveerde en vasthoudende natuur van den Engelschman heeft ook de kunst hier — de schilderij-kunst in meer algemeenem zin — niet bevaard voor de anarchistische en ijdeltuitige buitensporigheden, waarvan wij de laatste

THE RT. REV. G. F. BROWNE D. D., DOOR A. S. COPE R. A.
(MET VERGUNNING VAN DEN SCHILDER).

jaren getuige waren op het vaste land. Alle Europeesche kultuur wordt thans in zoo sterke mate door internationale invloeden beheerscht, dat het in amok verkeerend individualisme ook Engeland onveilig maakt, maar op deze tentoonstelling — het ligt natuurlijk ten deele ook aan het meer behoudende van een lichaam als de Royal Academy — is de geest van persoon-

jaren getuige waren op het vaste land. Alle Europeesche kultuur wordt thans in zoo sterke mate door internationale invloeden beheerscht, dat het in amok verkeerend individualisme ook Engeland onveilig maakt, maar op deze tentoonstelling — het ligt natuurlijk ten deele ook aan het meer behoudende van een lichaam als de Royal Academy — is de geest van persoon-